

Warsztat 1

Sesja wymiany doświadczeń i omówienie studiów przypadków w zakresie wybranych kluczowych koncepcji KPON ONZ

Kluczowe zagadnienia: **zdolność do czynności prawnych i dostępność**

Metodologia

Uczestnicy zostaną podzieleni na małe grupy (6-10 osób), w których zanalizują/omówią poniższe przypadki w oparciu o zasady i przepisy KPON ONZ. Dla celów tego ćwiczenia zalecane jest poleganie wyłącznie na przepisach KPON ONZ.

- a. Dyskusja w grupach (11.45 – 12.30)

Przypadek 1: 11.45 – 12

Przypadek 2: 12 – 12.15

Przypadek 3: 12.15 – 12.30

- b. Dyskusja plenarna (12.30 – 13)

Cel

Warsztat jest przeznaczony dla sędziów/prawników pragnących włączyć koncepcje KPON ONZ do swoich wywodów

Przypadek 1:

Paola Bianchi ma 24 lata i jest osobą dotkniętą syndromem Downa. Została częściowo ubezwłasnowolniona i ustanowiono dla niej przedstawiciela ustawowego w osobie matki. Matka pomaga Paoli w zawieraniu umów i czynności finansowych oraz we wszystkich sprawach majątkowych.

Paola jest zatrudniona w niepełnym wymiarze godzin w małej organizacji pozarządowej i pracuje z Franceskiem, który również posiada syndrom Downa. W pracy Paola i Francesco zakochali się i zdecydowali, że chcą się pobrać.

Matka Paoli sprzeciwia się małżeństwu i twierdzi, że bez jej zgody Paola nie może w sposób ważny zawrzeć związku małżeńskiego.

1. Których praw przyznanych KPN ONZ dotyczą opisane powyżej okoliczności?
2. Czy matka Paoli, będąca przedstawicielem ustawowym osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, jest upoważniona do doradzania/warunkowania wszystkich międzyludzkich czynności Paoli?
3. Czy matka Paoli winna wydać wstępną zgodę na małżeństwo? Czy matka Paoli powinna mieć prawo do sprzeciwienia się małżeństwu? W jakich okolicznościach, jeżeli takie występują?

Przypadek 2:

Pani Rosemary cierpi na depresję maniackalną. Pani Rosemary jest w stanie funkcjonować stosunkowo niezależnie; potrafi odpowiednio o siebie zadbać. Na skutek swojej choroby ma tendencję do nieodpowiedzialnego postępowania z pieniędzmi i czasami może doprowadzić do niebezpiecznych dla siebie sytuacji. Zgodziła się na częściowe ubezwłasnowolnienie i powołanie przedstawiciela ustawowego. Ustanowienie przedstawiciela umożliwiło sądowi ograniczenie jej zdolności do czynności prawnych w szczególności w odniesieniu do kwestii finansowych.

Pani Rosemary zawsze brała udział w wyborach i bardzo sumiennie podchodziła do korzystania ze swojego czynnego prawa wyborczego. Jednakże odkryła teraz, że na skutek częściowego ubezwłasnowolnienia została objęta całkowitym zakazem uczestnictwa w wyborach.

4. Których praw przyznanych KPON ONZ dotyczą opisane powyżej okoliczności?
5. Czy Pani Rosemary powinna móc wykonywać prawo głosu?
6. Czy powinna zostać poddana ocenie mającej na celu stwierdzenie, czy rozumie ona konsekwencje swoich decyzji?

Przypadek 3:

Pani Francesca Rossi cierpi na rzadką chorobę Pompego (glikogenoza typu II), która uszkadza komórki mięśniowe i nerwowe w całym ciele. Jej choroba powoduje, między innymi, postępujące osłabienie mięśni skutkujące pogorszeniem się funkcji motorycznych. W związku z tym Pani Rossi nie jest w stanie pokonywać pieszo długich dystansów i ma trudności w korzystaniu ze schodów, co zmusza ją do korzystania z pomocy podczas wchodzenia i schodzenia. Jednakże nie porusza się ona na wózku inwalidzkim.

Pani Rossi wraz z mężem zdecydowała się spędzić tydzień nad Morzem Czerwonym w kurorcie wypoczynkowym, by uczcić rocznicę ślubu. Państwo Rossi udali się do biura podróży World Tour i zapytali o kurorty nad Morzem Czerwonym. Po przejrzeniu kilku katalogów oraz po zasięgnięciu porady pracownika biura, zarezerwowali pokój zlokalizowany na parterze hotelu Fantastic Resort, który jest zlokalizowany bezpośrednio na plaży.

Pani Rossi nie poprosiła wyraźnie o hotel dostępny dla osób niepełnosprawnych, jednakże poprosiła o miejsce zakwaterowania bez schodów, wspominając o swojej chorobie w chwili dokonywania rezerwacji. Poprosiła także, by wszystkie obiekty były łatwo dostępne. Na poparcie prośby o pokój na parterze, blisko basenu oraz plaży, Pani Rossi przedstawiła Biuru World Tour zaświadczenie lekarskie określające nazwę choroby (jednakże bez opisu jej objawów) i uiściła dodatkową opłatę rezerwacyjną na rzecz tour operatora ST.

Kiedy Pani Rossi i jej mąż dotarli do Fantastic Resort, odkryli, że ich pokój znajdował się na pierwszym piętrze domku letniskowego, a sam domek był zlokalizowany daleko od basenu i innych obiektów. Odkryli także, że w celu dotarcia do wszystkich obiektów konieczne było pokonanie kilku różnych schodów, z których niektóre były rachityczne. Państwo Rossi zgłosili natychmiast reklamację i poprosili dyrektora hotelu o przydzielenie im innego pokoju na parterze, jednakże kompleks był w pełni zarezerwowany i nie było dostępnych pokoi o takich parametrach. W związku z tym Pani Rossi nie mogła się samodzielnie poruszać po kompleksie, doświadczała problemów z dotarciem na plażę i do innych obiektów, jej wakacje były bardzo stresujące, a stan zdrowia pogorszył się.

Po powrocie Pani Rossi i jej mąż pozwali zarówno World Tour, jak i tour operatora ST, żądając odszkodowania za straty.

World Tour uchylał się od odpowiedzialności, twierdząc, że za zarządzanie pakietem wakacyjnym odpowiada ST, a w katalogu wydrukowanym przez ST zamieszczono mylne informacje.

ST uchylał się od odpowiedzialności, przedstawiając różne argumenty. Po pierwsze, ST utrzymywał, że Pani Rossi wcale nie jest niepełnosprawna, a przynajmniej nie poinformowała o swojej niepełnosprawności. ST stwierdził, że Pani Rossi nie poruszała się na wózku inwalidzkim i była absolutnie zdolna do korzystania ze schodów, choć wymagała pomocy. Po drugie, ST utrzymuje, że Pani Rossi nie poprosiła o kompleks dostępny dla niepełnosprawnych, a Fantastic Resort nie został określony w katalogu jako dostępny dla niepełnosprawnych. W odniesieniu do tej kwestii ST twierdził że dodatkowa opłata wynikała jedynie z wyrażenia preferencji, jednakże nie dawała w

żadnym razie podstaw do żądania konkretnego pokoju, gdyż możliwość przydzielenia pokoju na parterze jest uzależniona od dostępności takich pokoi. ST twierdzi także, że schody nie są rachityczne wedle egipskich standardów, a w kurorcie znajduje się wiele ławek. W końcu stwierdzono, że Pani Rossi mogła poprosić o pomoc kelnerów.

1. Czy Pani Rossi jest osobą niepełnosprawną według **KPON ONZ**? Czy zaświadczenie przedstawione biuru było niezbędne oraz/lub wystarczające, by określić rodzaj niepełnosprawności?
2. Których praw przyznanych KPON ONZ dotyczą opisane powyżej okoliczności?
3. Pani Rossi nie poprosiła wyraźnie o kurort dostępny dla niepełnosprawnych: czy ma to znaczenie?
4. Kto powinien być odpowiedzialny za zaspokojenie potrzeb Pani Rossi?
5. Czy fakt, że na terenie kompleksu znajduje się wiele ławek, jest wystarczający? Czy pomoc ze strony kelnerów stanowiłaby racjonalne usprawienie?